

1

Vanochtend zat ik bij Pakhuis de Zwijger deze openingstekst voor te bereiden.

Vlakbij het IJ. Het water waar honderden jaren geleden,

AL honderden jaren geleden

en nog maar honderden jaren geleden,

de boten vertrokken waarin

onze voorouders

door onze voorouders

werden ingescheept.

Ik keek naar het water en besepte dat ik daar in Pakhuis De Zwijger Patricia Kaersenhout voor het eerst zag.

Ze was te gast bij de talkshow van **Anusha Nzume** en **Clark Accord**: twee mensen die net als Patricia op hun eigen manier en via hun eigen kunstvorm bijdragen tot het zichtbaar maken van het onzichtbare, waarmee ik bedoel: het zichtbaar maken van een onzichtbare pijn.

Mensen met een missie, mensen op een pad.

Ik, Neske voel me vereerd dat Patricia mij gevraagd heeft een woord te wijden aan haar missie en pad. Gezien mijn warme gevoelens voor Patricia en het werk dat ze de wereld geeft én onze vriendschap is dit openingswoord niet louter zakelijk en hoop ik dat ik het droog weet te houden.

Lukt dat echter niet, dan weet ik dat het zout van mijn tranen veilig is omdat het via het bloed en de suiker de weg zal vinden naar Patricia's interactieve kunstwerk **The Soul of Salt**

dat geboren werd in 2016 waarin ze vorm gaf aan de tranen van de voorouders en aan een legende over de slaaf gemaakt die geen zout aten in de hoop dat het hen lichter zou maken zodat ze huiswaarts zouden kunnen keren.

Zout dat Patricia terug bracht naar Senegal.

En zout uit Bonaire dat straks dankzij Patricia's werk naar Nederland keert.

Maar vanmiddag geen zout, maar suiker.

Zang : *"Sugar oh honey honey. You are my candy girl and you got me wanting you.*

I feel nice... Like sugar and spice..."

[I feel nice like sugar and spice klinkt na vandaag toch heel anders in mijn oren]

De eerste keer dat ik Bloed Suiker / Blood Sugar zag, was toen Patricia in de film **De Sporen van Suiker** haar researchproces toonde en uitlegde.

Ik citeer graag Patricia Kaersenhout zelf, bij deze: “uit DNA-tests blijkt, dat de tot slaaf gemaakten zó onmenselijk hard moesten werken, dat hun spieren van de botten loslieten. Meisjes menstrueerden niet meer en werden gemiddeld niet ouder dan 24 jaar. De suikermolens maalden non-stop en de tot slaaf gemaakten kregen amper 3 uur rust per dag. Nadat het suikerriet gekapt was, moest het vervolgens handmatig door de mangels worden geduwd. Het kwam regelmatig voor dat ledematen bekneld raakten die er - om geen tijd te verliezen - door een slavendrijver met een bijl werden afgehakt. Het is duidelijk dat suiker en bloed zeer nauw met elkaar verweven zijn. “

2

Vanaf die avond dus in Pakhuis de Zwijger begon onze vriendschap en begon ik Patricia's ontwikkeling als kunstenaar te volgen.

Dat ze opgroeide in Den Helder en ik de West-Friese manier van doen en laten vaker vergeleken heb met de Vlaamse heeft er zeker mee van doen dat er zoveel wederzijdse herkenning is.

Zowel wat kracht als pijn betreft.

En wat ritueel en voorouderverering betreft.

Voorouderverering besef ik is een groot woord.

Een woord dat in de witte canon niet snel gebezigd wordt.

Men heeft het eerder over vernoemen en naamgeving.

Maar als je om je heen kijkt is de vooroudervering overal.

Onbenoemd, doch zichtbaar : in straatnamen, in tunnels, pleinen, gebouwen, beelden, musea, literatuur, films, muziek... –

We eren onbewust vele namen, krachten en onmachten onbewust elke dag. Er is enorm veel sprake van onbewuste voorouderlijke loyaliteit.

Kunstenaars als Patricia Kaersenhout helpen dit hiaat bewust te maken.

Vullen de lege gaten in het curriculum in door het moeilijk bespreekbare beelden, woorden, namen te geven.

Zoals vandaag weer met het werk dat we zo gaan openen:

Bloed Suiker / Blood Sugar.

3

Het werk van Patricia Kaersenhout gaat voor mij in de kern over het onzichtbare onzichtbaar maken.

Over het verbinden van onze dimensie met een andere dimensie.

De diversiteit van materiaal en vorm is onmiskenbaar verbonden met de diversiteit van haar identiteit. Ze laat de pijn zien en de vrijheid.

Het onvermogen en het onvermogen.

Het borduren en het bloed.

4

De kleur van bloed is een thema dat vaker terugkeert in het werk van Kaersenhout. Toen ik **BLOED SUIKER / BLOOD SUGAR** voor het eerst zag kon ik niet anders dan denken aan **HANDLE WITH CARE**, het eerste werk dat ik van haar zag in 2009 het Tropenmuseum. Een bloedrood tapijt van rode kledingstukken aan elkaar genaaid door vrouwen die het slachtoffer werden van prostitutie, hedendaagse slavernij

Ook werd ik diep geraakt door Patricia's boek Invisible Man – dat een grote pijn duidt, het ontbreken van vaders in de Afrikaanse Diaspora.

Mijn pijn, jouw pijn, de pijn van velen in deze ruimte.

Patricia Kaersenhout heeft het vermogen en het talent om het via haar kunst zichtbaar te maken.

Ik neem weer de vrijheid Patricia te citeren:

“Binnen de Caraïbische cultuur is kennis (vergaren) een synthese tussen lichaam en geest. De geschiedenis van onze voorouders wordt via het lichaam doorgegeven aan volgende generaties. Ik, Patricia Kaersenhout, draag ‘belichaamde herinneringen’ in mij mee van de verzwegen dan wel genegeerde geschiedenis van mijn voorouders. Om het trauma van slavernij en koloniale onderdrukking te kunnen doorgronden en te verwerken, is het voor mij belangrijk om te luisteren naar deze verzwegen en genegeerde geschiedenis, om deze als kunstenaar ook tot de verbeelding te kunnen brengen. Het is voor mij dé manier om mijn voorouders hun waardigheid terug te geven, die hen ooit op brute wijze is ontnomen.”

5

In een andere tijd, in een andere wereld zouden ze mensen zoals jou, zoals mij zonder aarzeling sjamanen noemen: meesters in communicatie.

Naam geven. Gezicht geven.

Zoals Patricia dat ook deed in **Your History Makes me so Horny, Proud Rebels** en **Guess Who's coming to dinner** deed door de namen van de vrouwen van kleur die nooit benoemd werden te benoemen en

ze een gezicht te geven.

De positie van de zwarte vrouw.

Lichamen, rituelen, voorouders.

Voor ik het woord aan Patricia geef wil ik jouw voorouders danken en eren met een ritueel, en ze verbinden met de mijne en de onze.

Want dit verhaal is van ons allemaal.

Wij allemaal hebben ouders en voorouders achter ons staan.

Het duurt zeven generaties voor kracht is uitgewerkt voor trauma is verwerkt.

Voel ze achter je staan.

Nogmaals: dit verhaal is van ons allemaal.

Voel je ouders achter je staan.

De naam van Patricia's moeder was: **Mavis Cornellie Matroos**

De naam van Patricia's vader is: **Theodorus Kaersenhout**

Achter je moeder staan twee ouders. Haar moeder, haar vader,

Achter je vader staan ook weer twee ouders. Zijn vader, zijn moeder.

Ook zij hebben ieder weer een paar ouders

Twee worden vier, vier worden er acht, acht worden er zestien, zestien tweeëndertig, tweeëndertig vierenzestig, vierenzestig honderachtentwintig, honderdachtentwintig tweehonderdzesenvijftig, vijfhonderdtwaalf, duizendvierentwintig.

Voel ze, voel ze, voel het.

Dit verhaal is van ons allemaal.

© Neske Beks, 1 september 2017